

З точки зору суб'єкту власності, знання – це можливість отримання додаткової інтелектуальної ренти – максимізації доходу. А з точки зору підприємства – отримання додаткових доходів – максимізації прибутків.

Щодо максимізації прибутків, то зазначимо, що сьогодні, все більшого значення набувають такі підприємства, в основі діяльності яких лежить певний трикутник - трикутник знань. В свою чергу, він складається також з трьох основних компонентів – безпосередньо знань, досліджень та інновацій.

Щодо знань, то в даному випадку, мова ведеться про інтелектуальний капітал працівників підприємства, що формується в когнітивній підсистемі.

Щодо досліджень, то в даному випадку, мова ведеться про використання креативного потенціалу підприємства, який застосовує ідеї в результаті власної творчої діяльності у техніко-технологічній підсистемі.

Інновації необхідно розглядати як результати впровадження творчого креативного потенціалу підприємства (корпорації), що здійснюється на основі координації діяльності інституціонально-культурної та організаційно-управлінської підсистем.

Результатом використання знань стає питома вага нових видів продукції в загальному обсязі виробництва, за рахунок чого збільшується конкурентоспроможність продукції та підвищується статус промислового підприємства у зовнішньоекономічній стратифікаційній системі.

Список літератури:

1. Тис Д. Дж. Динамические способности фирмы и стратегическое управление / Д. Дж. Тис, Г. Изано, Э. Шуен // Вестник С.-Петербур. ун-та. Сер. «Менеджмент». – 2003. – Вып. 4. – С. 133–185.
2. Шевчук О.А. Імперативи розвитку корпоративної еліти: монографія / О.А. Шевчук // МОН України, НТУУ «КПІ». – К.: 2014. – 297 с.
3. Шевчук О.А. Еліта як домінанта розвитку людського капіталу: монографія / О.А. Шевчук // МОН України, НТУУ «КПІ». – К.: 2012. – 246 с.

АКТИВІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

*Шпак Н. А., аспірант кафедри теоретичної та прикладної економіки,
ЧНТУ, м. Чернігів, Україна*

Розвиток підприємництва в аграрній сфері є дієвим інструментом підвищення економічної активності регіону, збільшення зайнятості сільського населення, покращення результатів господарської діяльності.

Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу в регіоні значною мірою залежить від комплексу дій місцевих органів влади.

Головними чинниками розвитку підприємництва є відповідне нормативно-правове поле та інституційно-інфраструктурна база регіону.

Серед основних проблем, які стримують розвиток малого підприємництва в Полтавській області, слід виділити такі:

- наявність високих відсоткових ставок для отримання кредитів у банках;
- недостатнє залучення як іноземних, так і вітчизняних інвестицій;
- низький рівень впровадження прогресивних технологій у малий бізнес;
- слабка матеріально-технічна база значної кількості малих підприємств;
- недостатній розвиток їх кооперації з великими підприємствами;
- використання не повною мірою природних і людських ресурсів регіону;
- високий рівень безробіття населення області.

Фінансово-кредитні проблеми малого підприємництва переважно вирішується на державному рівні. Однак обмеженість державних коштів в Україні потребує запровадження, недержавних важелів, зокрема [1]:

- активізація процесу створення та діяльності недержавних гарантійних і страхових установ для обслуговування малого підприємництва через впровадження мотиваційних механізмів заінтересованості в цій діяльності;

- переорієнтація бюджетних коштів на фінансово-кредитну підтримку малого сектора економіки – від прямого забезпечення фінансовими ресурсами до формування фондів для надання послуг з метою стимулювання кредитування суб'єктів малого підприємництва;

- стимулювання комерційних банків та інших фінансових установ надавати позики малим підприємствам шляхом звільнення від оподаткування установ фонду кредитування малого підприємництва та надання державної гарантії повернення позики.

Розвиток аграрного сектору в більшості країн світу нерозривно пов'язаний з державною підтримкою. Це стосується країн Європейського Союзу, США, Японії та інших розвинених країн, де підтримка сільського господарства здійснюється шляхом перерозподілу доходів з промислового сектору в аграрний. Це дає можливість забезпечувати продовольством населення, експортувати великі обсяги сільськогосподарської продукції і продовольчих товарів, гарантуючи продовольчу безпеку своїх країн.

Метою державної підтримки малого підприємництва є [2]: створення умов для позитивних структурних зрушень в економіці України; підтримка вітчизняних товаровиробників; формування умов для забезпечення зайнятості населення країни, запобігання безробіттю, створення нових робочих місць.

Державна підтримка сільського господарства Полтавської області у 2012 році становила 45,92 млн. грн. (за рахунок бюджетних дотацій) та 284,74 млн. грн. (за рахунок податку на додану вартість); на продукцію рослинництва, відповідно, – 2,59 млн. грн. та 206,27 млн. грн. Для розвитку тваринництва за рахунок бюджетних дотацій – 43,33 млн.грн, за рахунок податку на додану вартість – 78,47 млн.грн. [3].

Принципова відмінність підприємницької діяльності в сільському господарстві пов'язана з історичними традиціями господарювання та з головним засобом виробництва – землею. З огляду на це потрібно враховувати специфічні особливості землі: необхідність постійного збереження й підвищення родючості; неможливість її замінити іншим засобом виробництва; залежність від природних ризиків щодо тривалості вегетаційного періоду, середньорічної температури, сонячної радіації, кількості опадів тощо.

Активізації підприємницької діяльності також може сприяти розвиток кооперації в аграрному виробництві. У такий спосіб в одній особі поєднується власник і робітник без порушення виробничого потенціалу агропідприємства, зі збереженням територіальної та організаційної цілісності господарства і його інфраструктури.

Розвиток кооперації сприятиме розвитку малого і середнього бізнесу на селі, забезпеченню робочими місцями, зростанню продуктивності праці, оскільки загальна діяльність працівників підвищує їх життєву енергію, створює змагання і збільшує виробіток кожного з них.

Зарубіжний та вітчизняний досвід свідчить, що на певному етапі розвитку сільськогосподарського виробництва кооперація малих форм аграрного господарювання стала об'єктивною необхідністю. Тому малі сільськогосподарські підприємці прагнули шляхом добровільної кооперації використати вигоди від спеціалізації виробництва й поділу праці. До сфери кооперації увійшли ті функції та види діяльності, які окремому господарю здійснити не під силу.

Зважаючи на велику кількість особистих селянських господарств і фізичних осіб, які займаються сільськогосподарським виробництвом, доцільно сприяти формуванню за безпосередньою їх участю кооперативного сегмента аграрних ринків. Водночас його формування стримується слабкою матеріальною базою, відсутністю кваліфікованих кадрів – організаторів кооперативного руху, недосконалістю законодавства, недостатньою обізнаністю селян у перевагах об'єднання зусиль для подальшого розвитку й відсутністю належної державної підтримки.

Як наслідок, в Україні призупинився процес створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, а в окремих регіонах вони припинили свою господарську діяльність. Вирішення цього питання в Україні можливе за умови державної підтримки розвитку мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів як важливого чинника підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, поліпшення їх соціально-економічного стану та розширення сфери зайнятості.

Розв'язання проблем розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів може бути вирішено шляхом:

- організації масової інформаційно-роз'яснювальної роботи серед членів особистих селянських господарств і фізичних осіб, які займаються виробництвом сільськогосподарської продукції, про конкурентні переваги провадження їх діяльності у складі таких кооперативів;

- державної підтримки формування прозорих кооперативних каналів збуту сільськогосподарської продукції як одного з важелів створення конкурентного середовища на аграрних ринках;

- створення належних умов для зменшення кількості посередників між виробниками і кінцевими споживачами сільськогосподарської продукції та здешевлення послуг з її транспортування, заготівлі, зберігання, первинної переробки, пакування та реалізації;

- стимулювання участі переробних та інших підприємств агропромислового комплексу, а також споживчих товариств у їх формуванні на засадах асоційованого членства;

- налагодження взаємовигідних партнерських відносин між іншими учасниками аграрних ринків.

Отже, на сьогоднішній день важливою умовою активізації підприємницької діяльності в аграрній сфері є розвиток малого і середнього бізнесу та об'єднання сільгосптоваровиробників в кооперативи. Цьому заважає низка проблем: відсутня інформаційна служба, слабка система кредитування і підтримки аграріїв, наявні потужні бар'єри, на подолання яких доводиться витратити багато зусиль і коштів, зазвичай обмежених у починаючих суб'єктів господарювання. Для усунення цих перешкод органи державної влади повинні ввести пільгове кредитування, зниження або тимчасове звільнення новостворених підприємців від податків, надання приміщень на пільгових умовах.

Список літератури:

1. Збарський В.К. Тенденції розвитку малого підприємництва / В.К. Збарський, М.П. Канінський // Економіка АПК. – 2009. – № 8. – С. 50-53.

2. Олійник Т.І. Державна підтримка аграрного сектору економіки України / Т.І. Олійник // Економіка АПК. – 2009. – № 7. – С. 80-85.

3. Статистичний збірник «Сільське господарство Полтавської області». Головне управління статистики у Полтавській області, 2013. – 352 с.